Гроші, фінанси і кредит

Богатирьова Є. М.
к.е.н., старший викладач кафедри фінансів
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна

ПОДАТКОВА РЕФОРМА В УКРАЇНІ: ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

Метою Стратегії сталого розвитку "Україна - 2020" є впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі [1]. Задля цього передбачається забезпечення сталого розвитку держави, проведення структурних реформ та, як наслідок, підвищення стандартів життя. Україна має стати державою з сильною економікою та з передовими інноваціями. Для цього, передусім, необхідно відновити макроекономічну стабільність, забезпечити стійке зростання економіки екологічно невиснажливим способом, створити сприятливі умови для ведення господарської діяльності та прозору податкову систему.

Стратегія передбачає реалізацію 62 реформ та програм розвитку держави, в тому числі податкову реформу. Метою податкової реформи є побудова податкової системи, яка є простою, економічно справедливою, з мінімальними затратами часу на розрахунок і сплату податків, створює необхідні умови для сталого розвитку національної економіки, забезпечує достатнє наповнення Державного бюджету України і місцевих бюджетів.

Головними завданнями реформи є:

– перехід від наглядово-каральної функції фіскальних органів до обслуговуючої, що допомагає у нарахуванні та проведенні сплати податків, а не має на меті наповнення бюджету за рахунок фінансових санкцій та переплат;

– зменшення кількості податків, їх розміру та спрощення порядку розрахунку і сплати;

– впровадження електронних сервісів для платників податків;

– зменшення податкового навантаження на заробітну плату з метою її детінізації;

– удосконалення законодавства України, спрямованого на посилення боротьби зі схемами ухиляння від сплати податків як юридичними, так і фізичними особами, зокрема удосконалення адміністрування податку на додану вартість, формування системи податкового контролю залежно від ступеня ризику в діяльності платників податків, забезпечення відкритості доступу до інформації про сплату податків, удосконалення законодавства з питань трансфертного ціноутворення, впровадження контролю за видатками фізичних осіб.

Варто відзначити, що за період 2015-2017 рр. було запроваджено такі податкові інструменти:

– скорочено кількість податків, в тім це відбулося за рахунок їх групування, що не знизило загальний рівень податкового навантаження;

– відмінено більшість податкових пільг для юридичних осіб;

– збільшено ставки екологічного та земельного податків;

– по єдиному податку запроваджено чотири групи (до четвертої віднесено фіксований сільськогосподарський податок), збільшено ставки;

– запроваджено електронне адміністрування ПДВ;

– збільшено ставки акцизного податку на тютюнові та алкогольні вироби;

– запроваджено єдину ставку для ПДФО на рівні 18 % та єдину ставку для ЄСВ на рівні 22 % (звільнено від сплати ЄСВ найманих працівників).

Таким чином, запроваджені зміни не є податковою реформою, оскільки вони не були направлені на суттєві зрушення в податковій системі відповідно до зміни стратегії податкової політики та не носили інноваційний характер [2, с. 34-35]. Крім того, застосовані інструменти фіскального характеру не були направлені на досягнення мети та завдань стратегії економічного розвитку країни, що негативно відзначалося на стані економіки.

Реалізація Стратегії передбачає досягнення 25 ключових показників, з яких особливо варто віднести такі:

– максимальне відношення дефіциту державного бюджету до валового внутрішнього продукту за розрахунками Міжнародного валютного фонду не перевищуватиме 3 відсотки;

– валовий внутрішній продукт (за паритетом купівельної спроможності) у розрахунку на одну особу, який розраховує Світовий банк, підвищиться до 16 000 доларів США;

– у рейтингу Світового банку "Doing Business" Україна посяде місце серед перших 30 позицій;

– за глобальним індексом конкурентоспроможності, який розраховує Всесвітній Економічний Форум (WEF), Україна увійде до 40 кращих держав світу.

Тому, вважаємо що і результати майбутньої податкової реформи варто визначати використовуючи ці індикатори, поруч з іншими показниками, що характеризують соціально-економічний стан країни.

Література:

1. Указ Президент України «Про Стратегію сталого розвитку "Україна - 2020"» від 12.01.2015 № 5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015

2. Богатырева Е. Н. Теоретические детерминанты налоговых реформ / Є. М. Богатирьова // Новый университет. Научный журнал. Серия «Экономика и право».– Россия, Йошкар-Ола. – 2014. – № 3 (37) . – С. 33–37.